

AVARUUSTUTKIMUKSEN HISTORIAN ARVOSTELUSTA

Kaksi kertaa aivan äskettäin on viitattu, että kirjoitukseni olisivat tiedettä. Kumpikin on tullut ”Suomen avaruustutkimuksen jne”-teokseni arvosteluissa. Kiitän tästä käsittämättömästä onnesta, tässä lehdessä dosentti Sari Autio-Sarasmoa. Johan jo kauan sitten väitettiin, että (jopa dissertaatio)työni on ”komiteamietintö, eikä siksi tieteellisesti kiinnostava”. Tilaushistoriat myös on Arkadian kedoilla määritelty epäitsenäisiksi, joita vieras käsi kirjoittaa. Halutaanko siis tiede yhä tehdä absoluuttisessa norsunluutornissa?

Harmi ehkä, että kaikki tulee niin myöhään. En enää kaipaa tiedettä teksteissäni. Siirtolaisuusinstituutin johtaja Olavi Koi-vukangas totesi Suomi-Seuran historiaa kirjoittaessani, että olen ”vapaa taiteilija”. Se on hyvä määritelmä. Myös taide luotaa ihmisen predikamenttia. Vieläkin pitemmälle olen mennyt. Vuosia sitten ymmärsin, ja professori Seppo Hentilä niin totesi tammi-kuun lopulla: En tarvitse meriittejä. Olen suomalaisen historiankirjoituksen vanha sarvikuono.

Kun näistä asemista tarkastelen Sari Autio-Sarasmon avaruushistoriastani kirjoittamaa arvostelua, hän näyttäytyy naivilta ja haukkuu väärää puuta. Jo arvostelijan otsikossaan esittämä kysymys: ”Kenelle?” saa väärän vastauksen. Oikea vastaus on: ”Yleisölle”, ja silloin kirjoitetaan tästä syntyvien vaatimusten pohjalta. Katsaus aikaisemmin kirjoitetusta on turha, eikä kysymyksenasetteluita osoitella vaan ne tulevat implisiittisesti tekstiin kudottuina. Muodon pitää olla kertova ja etenemisen kronologisen. Lähestymme tässä kaunokirjallisuutta, kuten kaunokirjallisuus esim. Veijo Meren

käsittelyssä on lähestynyt historiankirjoitusta. Niiden välissä on veteen piirretty viiva. Pysyn silti viivan historiankirjoituksen puolella. Tämän vuoksi ilmoitan lähteeni, mutta siinä järjestyksessä kuin minua huvittaa, muuten, kunhan uskon että yleinen lukija saa selvän tarkoituksestani. Noottiapparaatti puolestaan on nuija, jolla lyön arroganttia. Noottiapparaattini ovat välttämättömyyden vuoksi raskaita.

Sari Autio-Sarasmon arvostelun alkupuolella ilmenee, että hän on ymmärtänyt tekstini sanoman ihan hyvin. Jos tämän haluttaisiin riittävän, voisin tunnustaa, että erinäisistä syistä, jotka tosiaan liittyvät ensi sijassa kustantajaan, viimeinen vaihe huhtikuussa 2004 oli suoritettava perkeleellisessä paineessa. Ihan oikein, sillä on ollut eräitä kielteisiä vaikutuksia tekstiini. Ehkä pahin on nimiluetteloni jättäminen pois. Se on harmittanut minua jo lähes vuoden ajan. Tästä ei kuitenkaan voida tehdä sitä jehotopäätöstä, että Arkadian kedoilla tieteelliseksi määritellyt tekstit olisivat täydellisyydessään kriitikon ulottumattomissa. Sisältö sittenkin ratkaisee ja se mitä teksti palvelee, ja muoto voi olla monenlainen. Olkoon vain laitoskohtaisesti sovinnainen.

Mutta myös tiede otetaan osaltani vielä huomioon, siihen tarvittavalla muodolla.

Ilkka Seppinen

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston poliittisen historian dosentti. Hän on kirjoittanut kirjan *Suomalaisen avaruustutkimuksen historia. Euroopan Avaruusjärjestön jäsenyyteen asti*, joka arvosteltiin Tekniikan Waiheiden numerossa 4/2004.